

Общински вестник Велико Търново

Абонаментъ:

За общини и редакции въ замѣна
За учреждения и частни лица за
година 50 лв.
За 1/2 година 30 лв.

Такси за обявления:

1. Прист., общ. и държ. 50 ст. на дума.
2. Частни лица . . . 1 лв. на дума.
3. За хроникиране . . 5 лв. на редъ.
4. Венчалнии годежни . . 50 лева.
5. Извест. за благотв. цели бесплатно.

:: Официално издание. Излиза на 1. и 15. всѣки месецъ. ::

Люб. Владикинъ — София.

Дворцитѣ на Царевецъ.

(Пжтни картини и видения)

Върху най-високата точка на Царевецъ — издигната като островърхъ шлемъ въ средището на тригълния акрополъ — нѣкога е стояла великолепна патриаршеска черква съ забодена въ небесата звънарница. Тукъ трѣбва да е билъ и двореца на патриарха — духовниятъ царъ на всички българи.

Сега всичко е руини, изравнени съ земята съсипни. Изличени сж сияйнитѣ постройкы и нищо не ни е останало отъ тѣхъ: нито подробно описание, нито поне нѣкоя отъ ония типични средневѣковни щампи, които изобилствуватъ въ срѣдна и западна Европа. Нищо, освенъ споменъ за нѣщо много красиво и тиха скръбъ за жестоката орисъ на племето ни. Преди три вѣка все още е имало нѣщо. Католишкиятъ епископъ Петъръ Богданъ презъ 1640 г. е посетилъ Търново и пише, че то е нѣщо неописуемо красиво — „cosa impossibile di narrare.“ На мѣстото на черквата той намѣрилъ — „половината отъ много висока камбанария и наоколо живописъ, отъ която сега не може нищо да се разпознае. . .“ Да би имало поне това днесъ — нашето българско сърце би допълнило останалото! Но тамъ сега се мждри само единъ жалкъ паметникъ, издигнатъ въ 1893 г., макаръ и съ найдобри намѣрения. Нека възкръсналото царство поднови поне звънарницата на древната катедрала *Възнесение Господне*, но не въ безвкусенъ модеренъ стилъ, каквато е отчасти хижата, а въ чистъ старобългарски, достигнатъ, следъ изучаваня отъ наши археолози, за да се постигне една по близка илюзия на онова, което е било. Тази звънарница ще окраси погребания Царевецъ, а туриститѣ ще я

употрѣбятъ за зрителна кула — каква широка, пленителна гледка би се открила отъ оная шеметна висота!

Когато погледнемъ къмъ Царевецъ, виждаме всрѣдъ безличната зеленина да бѣлѣе една значителна руина — джамията „света Петка“. Тя е издигната въ 1435 г. върху развалинитѣ на царската черква „Св. Параскева“. Благовѣрниятъ и богобоязливъ царъ Иванъ Асенъ II съ голѣма тържественостъ пренесълъ тукъ мощитѣ на света Параскева отъ Епиватосъ и въ нейна честъ съградилъ тази църква. Невѣрнитѣ орди похулили храма, но светитцата си отмъщавала: минарето нѣколко пжти се събаряло отъ незнайна сила, а глухи бучения и трусове често смущавали богомолцитѣ. На велики Христови празници тукъ се явявалъ неотгонимъ духъ: красива мома въ бѣла булкинска премѣна и насълзени отъ неутешима фкрѣбъ очи. Защото сжщиятъ день, когато турцитѣ нахлули въ крепостъта, въ черквата се извършвало бракосъчетанието на двама младоженци отъ знатни болярски родове. Едвамъ размѣнили брачни прѣстени, ужасъ покосилъ тѣхното бленувано щастие: дивы орди се втурнали въ храма, разбѣгали се женитѣ, а боляритѣ изтеглили мечове и загинали въ кратката борба, а невестата се затворила въ олтеръ и тамъ издъхнала невинна. — Колко голѣма е била земната ѝ любовъ, че и днесъ още казватъ, се явявала на това лобно мѣсто, не смогнала и въ смъртъта да утоли пламъка на младото си сърдце. Кой знае кому се явява неспокойната сѣнка — може би на много щастливитѣ, на много нещастнитѣ, или пъкъ на влюбенитѣ, които, като нея, само го-

рятъ отъ любовна жажда? На менъ сѣнката не се яви, но все пакъ азъ вѣрвамъ въ нея . . .

Между патриаршеската черква и „Св. Параскева“ се намирали царскитѣ дворци. Тѣ падали въ втория зидовъ обрачъ на крепостта, както пише Петъръ Богданъ. И много вѣроятно, защото средновековнитѣ замъци винаги сж имали последователно нѣколко отбранителни обрѣчи, или квадрати. Жилището на ландграфа или княза се е намирало въ нѣкой отъ вътрешнитѣ дворове. Самитѣ сгради сж били така построени, че да съставляватъ часть отъ отбранителната стена. Огдѣлнитѣ дворове сж се свързвали чрезъ яки врати, възидани въ кули съ бойници. Такава архитектура сж имали и повечето градове въ ония несигурни времена. Тѣзи особености на срднѣвѣковието и днесъ могатъ да се наблюдаватъ въ Сръбна и Западна Европа, кждето има доста нѣщо запазено. И азъ си мисля, че нашия Царевецъ е билъ нѣщо срднѣно между палатитѣ на Византия и укрепленията на тогавашното фортификационно изкуство, което е било общепознато и не е останало чуждо на нашитѣ търновски царе.

Днесъ отъ втория обрѣчъ на крепостта не се виждатъ никакви следи. Но когато почнатъ разкопкитѣ на стария Търновъ, основитѣ ще се откриятъ и ще ни дадатъ насока да изградимъ въ въображението си всичко останало, подкрепяни отъ нашата млада наука и отъ нашето българско сърдце. Ще се намѣрятъ ризници, шлемове, оржжия, на войници и воеводи, стремени и посребрени пулове, които сж украсявали конетѣ на боляритѣ. Остатъци отъ покжщнина и погребални принадлежности ще ни помогнатъ да надникнемъ въ домашния битъ на прадѣдитѣ, а скжпитѣ накити, които земята 600 години пази въ недрата си ще възкрѣсятъ образитѣ на отдавна изчезнали красавици български княгини — болярски щерки, византийски принцеси и страстни куманки — които сж на ливали вино въ златнитѣ бокали и огнь въ царскитѣ сърдца. Може би ще намѣримъ поне едно зърно отъ диадемата на Ирина Комненъ — зърно маргаритъ, до което съ младежка любовъ сж се докосвали устнитѣ на най мждрия и богосбоязливъ Търновски царъ. — „Ирина имаше прекрасна външность и величествена осанка. Иванъ Асенъ II я любѣше страстно“ — тѣй пише хрониста Акрополитъ и никой не се очудва, че Клокотнишкиятъ победителъ е ослѣпилъ Киръ Тодора за престжпни интриги, а наложилъ на щерка му короната на българскитѣ царици.

22 години следъ възцаряването си и точно 10 години следъ Клокотница, Иванъ Асенъ се венчалъ за своята прелестна пленница. — На широко простѣлъ границитѣ на царството си, извоювалъ независимостъ за българската църква, сключилъ договори съ Дубровникъ, богато разлялъ миръ и

благоденствие — мждриятъ владетель най-после решилъ, че и той има право на земно щастие. И цѣфнала последна пролетъ надъ Търновскитѣ палати. Съ младо вино се налѣло старото сърдце. Прелестната Ирина е сияела като млада богиня подъ царската диадема, а чернитѣ ѝ очи сж мѣтали загадъчни отблѣстѣци като две кржгли огледала отъ черъ ониксъ.

Кой български гадателъ е проникналъ въ тѣхната тайна? Или тя е останала скрита, или е онѣмѣлъ езикътъ, що е искалъ да произнесе истината? — Никой не знае. Но на следното лѣто, велика скръбъ като черенъ крепъ се спуснала надъ Царевецъ — предалъ Богу духъ благовѣрниятъ царъ и неговото мѣсто се зело отъ гъркинята Ирина. Следъ петъ години деветгодишниятъ Царевичъ тайнствено издѣхналъ една нощъ — казватъ, отровенъ отъ мащеха си — и на престола се възкачилъ малолѣтниятъ Михаилъ Асенъ, синъ на Великия Асенъ и на втората му жена, все сжщата Ирина. Навредъ прекрасната Ирина, която нѣкога плѣни сърдцето на стария царъ, сега се превръща въ властолюбива византийка, останала вѣчно чужденка въ българската столица. Но боляритѣ направили заговоръ и въ 1257 г. убили Михаила. Единъ потомъкъ на Иванъ Асѣня, Калиманъ II, заелъ престола и заставилъ Ирина да се омжжи за него. Но нейното ложе донесло скорошната смъртъ. И нему — последниятъ отъ Асеновци.

— „Ирина имаше прекрасна външность и величествена осанка . . .“

И нейното име е сплетено съ края на най-великата търновска династия . . .

Така блѣнувахъ, когато бродехъ изъ тревата, по неравни пжтеки, и търсѣхъ остатъцитѣ отъ нѣкогашнитѣ дворци. — Ето ги. Нѣми зидове, почти изравнени съ земята, тѣ сж единички пощадени до пълно изчезване, защищавани отъ своята корава снага. Нѣколко доста добре запазени зидани изби, дълбоки 3—4 метра и грамади отъ камъни обрасли въ буренъ и къпини. Първитѣ случайни разкопки сж открили кжсове отъ цвѣтна мозайка и отломъци отъ мраморни колони. После всичко пакъ е било зарито отново и сега чака деня, когато прѣстѣта ще се отмахне и коститѣ на мъртвия палатъ ще възкрѣснатъ като мощи на светецъ.

Сега наоколо всичко е пусто. Само вечниятъ май е окичилъ стария гробъ; изъ тревата надничатъ жълти, сини и лилави полски цвѣта, а една голѣма шипка простира цѣфнали вейки надъ развалинитѣ, като сложенъ отъ Бога огроменъ букетъ отъ зеленина и безброй розови цвѣтенца.

(Изъ в-къ „Дем. Сговоръ“).

Завещанието на покойнитъ наши благодетели Василъ и Виктория Митишеви.

На 24 май 1905 год., първия Нотариусъ при Соф. Окр. Сждъ, въ присъствието на двама пълномощници на Софийската община, отворилъ завещанието на *Василъ Митишевъ*.

Въ това завещание, покойния *благодетель*, като изтъква, че имота, който притежава е плодъ на честния неговъ и на жена му — *Виктория*, учителски трудъ, разпорежда *имота му, недвижимъ и движимъ, находящъ се на ул. „Странджа“ № 67, въ гр. София, следъ неговата и на жена му смъртъ да остане въ полза на В.-Търновската община (родното мѣсто на Виктория Митишева) и на Силистренската община (родното мѣсто на Василъ Митишевъ)*.

Той желае имота да се използва за пансионъ на учащата се въ София, бедна, съ примѣрно поведение, българска младежъ, родена въ градоветъ

В.-Търново и Силистра.

Завещанието е подписано отъ двамата съпрузи.

Общината преди нѣколко дни, следъ като случайно узна, че и съпругата на завещателя — *Виктория* — е починала, направи запитване до Софийската община за точната дата на смъртъта ѝ и за положението на имота.

Високо-благородното желание на тѣзи наши благодѣтели трѣбва да бжде изпълнено.

Завета ще ошастливи много бѣдни младежи, наши съграждани, които иначе не биха могли да довършатъ своето образование.

Следъ като съберемъ необходимитъ данни, ще помѣстимъ въ вестника портретитъ на благороднитъ наши благодѣтели, придружени съ кратки биографически бележки.

Електрификацията на гр. В.-Търново.

Едно отъ най-важнитъ културни градоустройствени мѣроприятия е електрификацията. Тя е отъ друга страна важна придобивка въ ступанско и економическо отношение, защото, приложена въ разнитъ производствени предприятия, дава въ малки пространства, голѣми и постоянни сили. Чрезъ тѣхъ се спестява живата сила.

Нашиятъ градъ въ своята електрификация излѣзе по-щастливъ отъ много други градове. Нуждитъ му отъ електрическа енергия почти за презъ $\frac{1}{4}$ отъ годината сж напълно задоволени, а слѣдъ нѣколко мѣсеца, тѣ сигурно ще бждатъ изцѣло задоволени.

Снабдяването на градътъ ни съ електрическа

енергия е дѣло на частната инициатива. Разбира се послѣдната е подпомогната въ послѣдствие твърдѣ чувствително отъ държавата, постоянната комисия и общината.

Още презъ 1910 год., покойния генералъ *Кирковъ*, тогава полковникъ—бригаденъ командиръ—използува воената мелница въ *Асенова махала* за добиване електричество, съ което осветли само казармитъ.

На 8.VII 1915 г. се образува въ града дружество „*Свѣтина*“ — което съ своитъ скромни средства създаде малка термическа централа въ самия градъ, при „*Дервишка*“. Тя развиваше 20 конски сили и струваше около 100,000 лева.

Прѣзъ августъ 1919 г. се образува акционерното дружество „*Царевецъ*“, което започна да

Д-ръ Ф. Ангеловъ,
заведующъ В.-Търновския диспансеръ.

Туберкулозата и борбата срещу нея чрезъ диспансеритъ.

(Продължение)

Статистикитъ за туберкулозата нигде не се отличаватъ съ изчерпвателностъ и пълна точностъ и ние знаемъ винаги само приблизителнитъ цифри на смъртността, които сж по-малки отъ действителността. Много туберкулозни отъ самото начало се обричатъ на смъртъ въ селата и работнишкитъ градове, ала често тѣ се регистриратъ като умрѣли отъ други болести — инфлуенца, пневмония, малария или отъ усложнения.

Споредъ една по-точна статистика умиратъ годишно на 10,000 души.

Въ Англия 13 души.

„ Норвегия 17 „

„ Италия 18 „

„ Дания 19 „

Въ Швейцария 20 души.

„ Франция 30 „

„ Австрия 36 „

„ Русия 39 „

Само отъ бѣлодробна туберкулоза умиратъ годишно:

Въ Италия 7%

„ Англия 10%

„ Австрия 12%

„ Франция 15%

Въ Норвегия 17%

„ Русия 30%

„ Ромъния 40%

„ Сърбия 45%

Какво показватъ тия цифри? % на всѣки 10,000 живи, болни и здрави хора, безъ разлика на полъ, възраст, безъ разлика на професия, мѣстожителство село или градъ, безъ разлика на социално положение умиратъ годишно:

Въ Германия 130,000 души. Въ Русия 420,000 души.

„ Италия 60,000 „ „ Англия 50,000 „

„ Франция 160,000 „

строи Леденишката централа, но следъ като се създаде водния синдикатъ „Янтра“, стана членъ на послѣдния и му продаде извършенитѣ вече съоръжения.

Прѣзъ 1920 год. се вотира отъ народното събрание закона за воднитѣ синдикати, кѣто откри нови перспективи за електрификацията на града. Замисли се да се използватъ по-добри сили на р. Янтра.

Още прѣди създаването на казания законъ е имало идея да се използватъ тѣзи сили при различни проекти*) но при действието на закона, прѣдвидъ създаденитѣ привилегии за дружествата (синдикатитѣ), които биха използвали воднитѣ сили, това стана по-лесно реализируемо.

Създаде се водния синдикатъ „Янтра“, въ който членуватъ: Държавата съ 2500 дѣла, акцион. д-во „Царевецъ“ съ 1350 дѣла, общината съ 540 дѣла, постоянната комисия съ 150 дѣла, популярната банка и нѣколко частни фирми общо съ 357 дѣла. Всѣки дѣлъ е отъ 1.000 лева, а всичкия дѣловъ капиталъ е 4,897,000 лева.

Той довърши Леденишката хидравлическата централа, която на 26 декемврий 1922 г. биде пуснатата въ движение. До днесъ тя струва на синдиката около 4,000,000 лева. Има падъ 4 метра и мощностъ 60 конски сили при пълноводие и около 20 конски сили при маловодие.

Презъ 1924 год. започна втората си хидравлическа централа при Синия-виръ, която на 6 декемврий 1925 г. бѣ готова и пуснатата въ движение.

Има две турбини съ генератори, падъ 8.85 метра и мощностъ всѣка турбина по 140 конски

*) Проекта на покойния благодѣтель на общината АНГЕЛЪ ПОПОВЪ още въ 1910 год. е билъ да се прокопае тунелъ подъ града, успоредно съ съществующия желѣзопѣтень, прѣзъ който да се отбие водата на Янтра, а на източната страна на града, подъ хотелъ „Роялъ“ да се построи централата за добиване енергия.

сили, или дветѣ — 280 к. сили. При маловодие енергията намалява подъ 60 к. сили.

Дветѣ съществуващи днесъ юзини даватъ общо максимумъ 340 к. сили и минимумъ около 80.

Явно е, че разликата между общия максимумъ и минимумъ е голѣма, слѣдователно енергията е непостоянна и излага на рискове предприятията, които обслужва. При такова положение всѣко производствено предприятие не се рѣшава да се приспособи за ползуване отъ електрическата енергия. За това, когато се развиватъ максималнитѣ количества енергия, явяватъ се голѣми излишци отъ нея. При пълноводие се използватъ 240 к. сили и оставатъ свободни непласирани 100 к. сили.

Прѣдвидъ на изтъкнатото непостоянство на енергията въ количествено отношение, управителния съвѣтъ на синдиката рѣши да се достави и единъ дизеловъ моторъ отъ 200 конски сили, който да подпомага въ случай на нужда хидравлическитѣ централи. Търгътъ за доставката на дизеловия моторъ се произведе и се възложи върху германската фирма Бергманъ. Предприятието възлиза на 2,150,000 лв.

Той ще бѣде поставенъ въ специално пригледено помещение до централата при Синия-виръ, което ще струва около 300,000 лева.

При това положение ще се добие економия въ персонала и единство въ действията.

Слѣдъ като бѣде поставенъ и дизеловия моторъ, минималното производство на енергия общо ще бѣде около 280 конски сили, а максималното — 540 к. сили. Явно е, че при днешнитѣ си нужди, градътъ не ще може да консумира всичката енергия, нѣщо, което ще намалява и рентабилността на електроснабдителнитѣ машини и съоръжения.

Ето защо, управителния съвѣтъ на синдиката се договори съ Горно-Орѣховската кооперация „Виделина“ за свързване В.-Търново съ Горно-Орѣховица, чрѣзъ електропроводна мрежа, презъ Каме-

Споредъ една американска статистика на 1000 умрѣли отъ туберкулоза по възрасти се даватъ следнитѣ жертви:

Отъ 0—5 год. — 39 души.	Отъ 30—35 год. — 133 души
„ 5—10 „ — 11 „	„ 35—40 „ — 114 „
„ 10—15 „ — 17 „	„ 40—45 „ — 82 „
„ 15—20 „ — 71 „	„ 45—50 „ — 58 „
„ 20—25 „ — 137 „	„ 50—55 „ — 50 „
„ 25—30 „ — 154 „	

При аутопсия споредъ Hamburger въ децата имаме следния % заразителностъ отъ туберкулоза.

Отъ 0 до 1 год. 15%	Отъ 4 до 6 год. 56%
„ 1 „ 2 „ 40%	„ 6 до 10 „ 63%
„ 2 „ 4 „ 60%	„ 10 „ 14 „ 70%

Въ деца безъ никакви признаци на явна туберкулоза съ помощта на реакцията на Pirgueff се доказва съществуването на туберкулозата въ %:

Отъ 1—2 год. 9%	Отъ 8—9 год. 71%
„ 2—3 „ 20%	„ 9—10 „ 85%
„ 3—4 „ 32%	„ 10—11 „ 93%
„ 4—5 „ 52%	„ 11—12 „ 95%
„ 5—6 „ 51%	„ 12—13 „ 94%
„ 6—7 „ 61%	„ 13—14 „ 94%
„ 7—8 „ 73%	

Всичко въ цѣлия свѣтъ умиратъ годишно **10 милиона души** отъ туберкулоза. На 100,000 живи въ културнитѣ страни умиратъ 150 души, а въ България 330. Въ България годишно умиратъ отъ туберкулоза 15—20,000 души, изчезва слѣдователно по единъ български градъ. Всѣки 1/4, часть умира отъ Т. Б. С. по единъ български гражданинъ. Въ България има 150 хиляди болни отъ туберкулоза, а въ София само 10,000. На всѣки 100 умрѣли отъ разни болести **18** сж отъ туберкулоза. Най-много умиратъ отъ 25—30 год. възраст. Бор-

нецъ — Арбанаси и даване на Горня-Орѣховица излишната електрическа енергия, при условия подобно уговорени. Срокът на договора е 3 години начина от деня, въ който бжде поставенъ дизеловия моторъ.

Хидравлическата централа при Синия-виръ, заедно съ всичкитѣ свои съоръжения струва до днесъ около 9,000,000 лева.

Синдиката е подпомогнатъ и съ заеми: — отъ Б. З. Банка, по текуща сметка съ около 6,000,000 лева, отъ ефорията Ангелъ Поповъ — 400,000 лева и отъ популярната банка — 126000 лева. Последната т. г. отпуска на синдиката още 1,000,000 лева заемъ за доставката на дизеловия моторъ.

Освѣнъ задълженията, които синдиката има отъ тѣзи заеми, той дължи още на разни фирми — доставчици и частни лица около 2,500,000 лева.

Сжщия въ този моментъ има вземания около 400,000 лева.

За сега главнитѣ консуматори на електрическа енергия сж общината — уличното осветление и акционерното д-во „Царевецъ“, което посредничи между огдѣлнитѣ граждани — консуматори и синдиката.

Електропроводната улична мрежа принадлежи на общината ($\frac{3}{7}$) и на д-во „Царевецъ“ ($\frac{6}{7}$).

При пълноводие, когато може да се добие максимумъ енергия синдиката има мѣсечно най-голямъ приходъ 170,000 лева, а при маловодие 55000 лв. Срѣдно мѣсечно сжщия има приходъ около 120,000 лв., а — годишно около 1,300,000 лева.

Заклучения отъ търговско естество нѣма да вадимъ, защото синдиката е още въ периода на строежитѣ и доставкитѣ.

Но нѣма да мине много, когато градътъ напълно и за дълго врѣме, ще бжде задоволенъ съ електрическа енергия, а синдиката „Янтра“ ще изплати своитѣ задължения и твърдо ще отстоява културнитѣ и ступанскитѣ интереси на града!

За една бележита годишнина.

На 28 августъ т. г. въ храма „Св. Царъ Борисъ“, следъ божественна литургия, Негово Високопреосвещенство св. Търновскиятъ Митрополитъ, въ съслужение съ духовенството отъ гр. В.-Търново отслужи панихида по случай три годишнината отъ трагичната смъртъ на легендарниятъ македонски вождъ ТОДОРЪ АЛЕКСАНДРОВЪ. Следъ панихидата се произнесе живъ и вдъхновена патриотична речъ, отъ епархийскиятъ проповедникъ Н. Д. Соколовъ.

Между другото той каза:

„На тридесетъ и първи августъ 1924 година, по една стрѣмна и гжста пжтека въ Пиринъ юнашки, подставени злодеи простреляха една глава, която петнадесетъ години беше гордостта на великото македонско освободително движение. Кой е Тодоръ Александровъ и на кого беше нуженъ неговия животъ, ето въпроса, на който трѣбваше да отговори всѣки българинъ. Вестта за замисленното подло убийство на легендарния македонски войвода се посрещна съ най-голямъ скжрбъ отъ цѣлото българско общество, защото Тодоръ Александровъ не беше една обикновена личностъ въ македонското движение. Той беше едно знаме.

Въ 1903 г. когато отъ села и паланки по даденъ сигналъ българщината въ Македония се мобилизира и извърши най-великия подвигъ, като написа чрѣзъ Илинденската епопея националната история съ златни слова, безсмъртния Тодоръ се отличи като единъ отъ най-смѣлитѣ вдъхновители и организатори.

Отъ 1903 до 1908 г., застаналъ на чело на многобойна чета, го виждаме да кръстосва на дължъ и ширъ гиздавата македонска земя и въ безброй сражения съ редовната башибозушка войска, да показва нечуванъ героизмъ. А презъ 1908 година, когато много преданни ратници отъ В. М. Р. О. се подда-

бата съ туберкулозата презъ първата четвъртъ на XX вѣкъ се разви извънредно много, като стъпи на съвсемъ нови предпазни начала. Начело на тази противотуберкуозна борба застанаха R. Philip, Calmene и Malvoz, които създадоха новъ институтъ тѣй нареченъ противотуберкуозенъ диспансеръ. До преди войната въ Франция диспансерътъ Calmene е билъ злѣ прилаганъ, защото идеята за предпазна медицина при туберкулозата е била зле схващана. Диспансерътъ се роди въ Франция, но той се разработи и приложи на практика въ Америка въ голѣмъ мащабъ. Но и въ Франция наржста на диспансеритѣ е красноречиво доказателство за тѣхната помощъ. Презъ 1913 год. въ Франция е имало 46 диспансери; презъ 1918 год. е имало 63; въ края на 1925 год. 560, а въ края на 1926 г. 600.

Диспансерътъ е вече всеобщо признатъ като абсолютно необходимо средство за борба противъ

туберкулозата. Изъ цѣлъ свѣтъ той се разпространява и отъ всѣкъде се добиватъ красноречиви резултати за успѣха му въ противотуберкуозната борба. Въ всички участъци въ Парижъ кждето правилно функциониратъ диспансеритѣ смъртността намалява. Крайно врѣме е диспансерътъ да се разпространи и у насъ, кждето туберкулозата е толкова много развита. За това дарения като това на г-нъ Кудооглу въ Пловдивъ не могатъ да не ни радватъ и искаме да вѣрваме, че жеста на народниятъ благодѣтель ще бжде последванъ и ще видимъ въ скоро врѣме и другитѣ голѣми градове съ свои диспансери. За да се схване правилно основната ржководна идея въ функционирането на единъ противотуберкуозенъ диспансеръ трѣбва да се има винаги предъ видъ истината, че туберкулозата веднжжъ напреднала, е мжно изцерима болестъ, и че не разполагаме съ спесифично лѣкар-

доха и повърваха на подлата младотурска конституция (Хуриетъ), единственъ беше само далновидния Тодоръ Александровъ, който не се поддаде. Напротивъ, той отправи апелъ къмъ своитъ братя и въ скоро време успѣ да събере всичко годно за борба, и да продължи революционната акция. Въ скоро време той чрѣзъ многобройнитъ смѣли нападения и атентати, срѣщу грозната турска властъ заинтересова Европа и дойде обявяването на Балканската война. Голѣмъ дѣлъ въ побѣдитъ прѣзъ балканската война се пада нему.

Прѣзъ общо-европейската война, той сжщо извърши велики подвизи, които бѣха катастрофални за сръбскитъ и англофренски сили. Легендарниятъ Тодоръ, съ вѣрнитъ чада на Македония извърши успѣшнитъ бомбени атентати, които стреснаха озвѣренитъ африкански чада — колониални англофренски войски. Следъ завършването на ужасната общо-европейска война, ние пакъ виждаме на сцената силната личностъ на популярния Тодоръ Александровъ. И, когато българщината се обхващаше отъ анархия, отъ гражданска и политическа поквара, вслѣдствие една разюздана властъ, Тодоръ Александровъ се изправи като исполинъ и стана вълноломъ, въ когото се разбиваха дивашкитъ и анархични вълни, които застрашаваха да залееятъ цѣлокупния български народъ“.

Тукъ оратора очѣрта срамнитъ попѣлзнове-ния въ В. М. Р. О. на подкупенитъ съ злато болшевишки орждия: Алеко Василевъ (пашата), Димо х. Димовъ, Георги Занковъ, Арсенъ Йовковъ, Петъръ Чаулевъ, Димитъръ Влаховъ, Георги Атанасовъ и др. и трагичната кончина на голѣмиятъ македонски синъ Тодоръ Александровъ.

Той завърши своята рѣчь така:

„Македония робиня, всѣка късна вечеръ и преди зората, кандилце запалва за Тодоръ Алек-

сандровъ, а неговия духъ ще живѣе въ всѣки робъ злочести, до като види своята измъчена родина-свободна и независима“.

Анг. И. Халачевъ.

Да насаждаме граждански добродетели!

Господинъ редакторе, ако сте съгласни, че една отъ важнитъ задачи на единъ общински вестникъ е да култивира всрѣлъ гражданитъ политически и граждански добродѣтели като: добросъвестно обсъждане градскитъ интереси, насаждане политическа толерантностъ и безкористно служене на града — моля напечатайте тази ми статия въ градския общ. в-къ „Велико-Търново.“

„Общественото здраве е върховенъ законъ!“ се провикналъ латинеца. И до днесъ този девизъ не е изгубилъ своето важно значение.

Почитане и изпълнение на закономѣрнитъ и полезни разпоредби на общинската властъ — този е единъ важенъ дългъ на гражданина. Иначе, бихме се удавили въ мизерия, като последица отъ анархията и санитарното влошаване на народа. Следъ това като логическо послѣдствие ще настѣпи икономическото и ступанско бедствие.

Много често слушаме да се оплакватъ граждани, че не могле да използватъ богатата, които ни дължи организираната държава и община.

Така: ступанитъ на полски имоти се оплакватъ, че злосторници ги ограбвали и имъ пречели да се обзаведатъ, а пждаритъ не пазели добре.

Какъ ще пазятъ пждаритъ, когато самитъ граждани укриватъ злосторницитъ, а като имъ съставятъ актъ хукватъ следъ пждаря да го плашатъ, че ще го колятъ и увисватъ на вратоветъ на общ. съветници и кметове да искатъ уволнението на горския, за гдето съставилъ актъ? Значи,

ство, следователно, логично е да търсимъ да избегнемъ нейното предаване чрезъ заразяване на здравитъ, главно на дѣцата.

Диспансерътъ може да се определи така: медико-социална организация, институтъ, който има за цѣль да:

- 1) Открива туберкулозата чрезъ ранна диагноза.
- 2) Извършва медицинска и социална анкета върху случая, отъ която ще зависи какво да се прави съ болния.
- 3) Възпитава болния и неговитъ близки, като ги запознава съ естеството на болестъта и хигиеннитъ правила за предпазване отъ нея.
- 4) Помага на болния и сѣмейството му.
- 5) Дезинфектира заразеното огнище.

На кратко, значи диспансерътъ се грижи да открива туберкулознитъ болни и туберкулознитъ огнища и да ги прави безвредни за здравитъ.

Диспансерътъ се отличава отъ болницата по това, че въ него не оставатъ болни да лежатъ, а проявява своята дейностъ не само въ амбулаторитъ но и навънъ посредствомъ сестритъ посѣтителки, нѣщо, което е неговия сжщественъ характеръ.

По инициативата на благородни В.-Търновски граждани е откритъ отъ миналата година диспансеръ за гръдболни, въ гр. В.-Търново — държавната болница, който е единъ единственъ въ България, и който редовно функционира като се прегледатъ болнитъ 3 пжти седмично (вторникъ, петъкъ и недѣля отъ 1 до 2 часа слѣдъ пладне) и гдѣто сж прегледани до сега повече отъ 120 души болни. На послѣднитъ се даватъ и нѣкои помощни средства, като медикаменти, термометри, плювалници и др.

○○○○○○○○○○
○○○○○○○○○○

трябвало е пждаря да се прави на слѣпецъ! . . . Гражданитѣ се оплакватъ отъ скѣпотията на месото, хлѣба, млѣкото, — отъ нечистота и пр., а като се предприематъ нѣкакви мѣрки досегнатитѣ се организиратъ да попречатъ на общината да ги респектира. Какво ще стане: ако разнитѣ професии се организиратъ да се противопоставятъ на законнитѣ наредби съ умисълъ да не ги изпълняватъ? Такова положение се изражда въ самоуправство и анархия. Случая съ отказванието на г. г. месаритѣ да изпълнятъ нарежданието на санитарнитѣ власти досежно носенето месото въ закрити кола е много характеристиченъ¹⁾: толкозъ повече, странични фактори се опитаха да изкористятъ недоразумението между г. г. месаритѣ и общината. А въ сжщностъ господа производителитѣ и търговцитѣ на съестни продукти иматъ единъ мораленъ и законенъ дългъ къмъ гражданитѣ консуматори. Най-напредъ тѣ сж длъжни да покажатъ на дѣло, че уважаватъ гражданина консуматоръ и държатъ на честта си, като почтени търговци и индустриалци. А това ще направятъ като пазятъ чистота и като даватъ здрави и чисти продукти. Съзнанието на дългъ къмъ обществото всѣки отъ насъ трѣбва да се стреми самъ да придобива; а тамъ дето нѣма желание да се възприеме това съзнание, обязаностъ на организираната властъ е да го наложи.

¹⁾ Б. Р. Г. г. месаритѣ изпълниха това нареждане.

Официаленъ отдѣлъ.

Градския съветъ въ заседанието си на 27 юлий 1927 г. съ протоколъ № 59

По ст. V РЪШИ:

1) Улицата, която иде отъ бояджийницата на Хар. Владковъ и стига до жгѣла на хотелъ Янтра да се именува „Царъ Калоянъ“.

2) Кжсата улица, която иде отъ юнашкото игрище, край хотелъ Прага и стига до жгѣла на хотелъ Янтра да се именува „Ивайло“.

3) Площада, на който се събиратъ тези двѣ улици и улица Офицерска предъ жгѣла на хотелъ Янтра да се именува „Царъ Асѣнъ II“.

4) Улицата, която започва отъ канапената фабрика на Перо Минчевъ & С-ие и стига до напречната улица „Белянка“ да се наименова улица „Етъръ“.

5) Улицата, която започва отъ улица „Дервишка“, върви успоредно на рѣката и стига до моста, да се именува „Царъ Петръ I“.

6) Улицата, която започва отъ жгѣла на девическата гимназия и жгѣла на кжщата на инженеръ Стойковъ и стига до ул. Добруджа да се именува ул. „Белчеви“.

7) Улицата, която върви успоредно на ул. „Мария Луиза“, започва отъ градската градина и стига до ул. „Бѣлчеви“ край кжщата на Христо Брусевъ да се именува „Панайотъ Ангеловъ“.

8) Улицата, която започва отъ бул. „Мария Луиза“ и минава край пощата и градската градина и стига до напречната улица „Зеленка“ да се именува „Ангелъ Поповъ“.

9) Улицата, която започва отъ бул. „Мария Луиза“ срещу кжщата на Тодоръ Пенчевъ, минава край П. Златевъ и стига до площадъ „Царъ Иванъ Шишманъ“ да се наименова „Царъ Освободителъ“.

10) Улицата, която започва отъ Трансформатора и кжщата на Стамболовъ, минава край градската градина и стига до кжщата на Иларионовъ да се наименова „Царица Елеонора“.

11) Улицата, която започва отъ улица „Царица Елеонора“, върви край и подъ II смѣсена прогимназия и стига до ул. „Царъ Освободителъ“ да се наименова ул. „Князь Кирилъ Прѣславски“.

12) Ул. „Зеленка“ която до сега е била отъ паметника до кжщата на Йорданъ Пенчевъ, да продължи до чешмата при вараджийницата (пжтя за Бѣляковецъ).

13) Височината „Карталъ-Тепе“ да се наименова „Орелътъ“ понеже Карталъ-Тепе преведено отъ турски на български значи „Орловъ-Баиръ“.

14) Улица „Войнишка“, която е била до кжщата на Вичо Илиевъ, продължава до шосето за с. Шемшево съ сжщото име.

15) Улицата, която започва отъ пл. „Царъ Иванъ Шишманъ“, минава между читалището „Искра“ и кжщата на Вилхелмъ Билетски и стига до ул. „Войнишка“ да се именува бул. „Симеонъ Велики“.

16) Булеварда, околорвѣстъ на пазарището Марно-Поле (вътрешно) да се именува бул. „Царъ Борисъ III“.

17) Улицата, която започва отъ ул. „Войнишка“, минава край църквата Св. Марина презъ бул. „Симеонъ Велики“ и стига до бул. „Царъ Борисъ III“ да се именува „Никола х. Славчевъ“.

18) Улицата, отъ бул. „Симеонъ Велики“, която минава покрай кжщата на Девитаконъ и стига до Атанасъ К. Маминото да се именува ул. „Царъ Самуилъ“.

ХРОНИКА.

ЕПАРХИЙСКИЯ ДУХОВЕНЪ СЪВЕТЪ разрѣши В.-Търновското ливнишко настоятелство да подпомогне катедралната църква „Св. Богородица“ съ 100,000 лева за покриването ѝ.

ДЪРЖАВНИЯ ученически кинематографъ, на 14 того пристигна въ града.

Той подъ ръководството на г-нъ Димитър Панчевъ, директоръ на сжия, ще постави на екрана (15, 16, 17 и 18 того) въ читалище „Надежда“ филмитъ:

1. „Велико-Търново, околноститъ му и тържествата по случай 50 годишнината отъ освобождението му“ и
2. „За отечеството“.

МОСТРЕНИЯ ПАНАИРЪ въ гр. Горня-Орѣхвица ще трае отъ днесъ до 25 того. Мѣстото дѣто той става отъ година на година все повече се благоустройва. Направени сж още нѣколко павилиона. Очаква се и тази година голѣмо разнообразие на мостри, както отъ България, така и отъ вънъ.

Този панаиръ е гордостъ за окръга и за България.

ТЪРГЪТЪ по довършването на мъжката гимназия „Св. Кирилъ“ е утвърденъ.

ПРОГИМНАЗИЯТА Иларионъ Макариополски скоро ще бжде покрита.

ОКРЪЖНОТО ИНЖЕНЕРСТВО отъ извѣстно врѣме поправя всички пѣтища, водящи въ града. Тази негова дейность заслужава похвалитъ и благодарността на гражданитъ.

БАКТЕРИОЛОГИЧЕСКИЯ ИНСТИТУТЪ на Велико-Търновската постоянна комисия вече втора година работи при отлични резултати.

СЖДЕБНИ. Присъденъ на общината имотъ. Презъ 1911 год. бившия кметъ на града, покойния Иванъ С. Вителовъ, по пълномощие отъ градския съветъ, завелъ ревандикационенъ искъ за една нива отъ около 21 декара, на м. „Кжзъ-Хисаръ“, при граници: Субаши, Н. Ивановъ, чифлишки ниви и В.-Търновска общинска мѣра, срѣщу Мустафа М. Вражалъ, отъ града, сега покоенъ.

На 6 того дѣлото се разгледа отъ В.-Търновския окръженъ сждъ, като апелативна инстанция.

Казания имотъ, въ размѣръ на 20'927 декара се присъди на общината.

Послѣдната поиска отъ сждията изпълнител въводъ въ владение.

ДѣЛОТО за вреди и загуби въ размѣръ на 129,700 лева, което общината заведи презъ августъ т. г. срещу притежателитъ на вършачката,

която изгори общинскитъ снопи се насрочи за ноемврий т. г.

ХУДОЖЕСТВЕНАТА занаятчийска академия, която В.-Търновската постоянна комисия строи на „Буруна“ въ скоро врѣме ще бжде довършена.

КНИЖНИНА.

Нашиятъ съгражданинъ Ал. Н. Жеконъ сега заемащъ постъ въ Софийската Митрополия е издалъ трудътъ си „Нашитъ храмове“ (произходъ и смисълъ).

Той завършва съ слѣдната хубава мисль: „Прочее, нашитъ православни храмове, не сж само видими изрази за спазване праотеческата вѣра, църководяща жица, златна верига, спуснатата отъ Бога отъ небето, небесна лестница отъ земята до небето, чрезъ която народа ни въ своята религиозна душа проникнува небесната твърдь и достига престола на Вѣчния“. Цена 15 лева.

В.-Търновско Град. Общ. Управление

Обявление No 5856.

19 августъ 1927 год.

В.-Търновското градско общинско управление съобщава на интересующитъ се, че на 6 октомври 1927 год., въ общинското управление отъ 3 до 4 часа сл. пладнъ ще се произведе търгъ съ тайна конкуренция за доставката на 10000 клгр. ечемикъ на приблизителна обща стойность 50,000 лв. и 30,000 клгр. пшеничена слама на приблизителна обща стойность 25,000 лв.

Отъ конкурентитъ се изискватъ документи по закона, 5 и 10% залогъ споредъ поемнитъ условия, който половината да бжде въ облигации отъ общинския заемъ, а другата половина въ банково удостоверение.

Поемнитъ условия и другитъ тържни книжа могатъ да се видятъ всѣки присъственъ день при домакина на общината.

Пом. Кметъ: Т. ФЪРТУНОВЪ.

Домакинъ: П. П. БЕНЖЕВЪ.

Печатница
Ефремъ п. Христовъ
В.-Търново. № 521.